

Sygn. akt III KK 381/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Zabłocki (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puzkarski

SSN Dorota Rysińska (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Beaty Mik
w sprawie M. M.

skazanego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 91§ 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 18 grudnia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 30 czerwca 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 29 stycznia 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
karze łącznej i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia z dnia 29 stycznia 2015 r., M. M. (ur. 27
września 1993 r.) został uznany za winnego popełnienia dwóch czynów z art. 288 §

1 k.k. (pkt 1 i 2 wyroku) i art. 278 § 1 k.k. (pkt 3 wyroku) popełnionych w dniu 8 września 2013 r., za które wymierzono mu trzy kary jednostkowe, a następnie karę łączną roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat. Orzeczono wobec niego także obowiązek naprawienia szkody, o którym mowa w art. 46 § 1 k.k. Ponadto na podstawie art. 73 § 2 k.k. oddano oskarżonego M.M. w okresie próby pod dozór kuratora sądowego.

Powyższy wyrok zaskarżył prokurator apelacją wniesioną na niekorzyść M. M., zarzucając temu wyrokowi obrazę prawa materialnego - art. 91 § 1 k.k., przez niepowołanie tego przepisu jako podstawy prawnej wymiaru kary pozbawienia wolności orzeczonej za przypisane M. M. przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. Na tej podstawie prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez wskazanie art. 91 § 1 k.k. w podstawie prawnej wymiaru kary orzeczonej wobec oskarżonego za przestępstwa z art. 288 § 1 k.k., przypisane mu w punktach 1 i 2 wyroku, i wymierzenie za nie, na podstawie art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., kary 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz utrzymanie w mocy wyroku w pozostałym zakresie.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 r. orzekł następująco:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uchylił orzeczenia o karze łącznej, o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności i o dozorze kuratora sądowego;

b) przyjął, że czyny przypisane M.M. w pkt 1 i 2 stanowią ciąg przestępstw i wypełniają znamiona art. 288 § 1 k.k., za który z mocy art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. skazał M. M. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

2. w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok;

3. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego M. M. jednostkowe kary pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzył oskarżonemu karę roku pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 2 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego M. M. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 4 lat próby;

5. zwolnił oskarżonego od wydatków za postępowanie odwoławcze i od

opłaty za obie instancje.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości Prokurator Generalny kasacją wniesioną na niekorzyść oskarżonego, zarzucając temu rozstrzygnięciu „*rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 73 § 2 k.k., polegające na zaniechaniu orzeczenia wobec M. M. obligatoryjnego dozoru kuratora sądowego mimo, że oskarżony był sprawcą młodocianym, uznanym za winnego popełnienia przestępstw umyślnych i został skazany na karę pozbawienia wolności o charakterze probacyjnym*”. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Uczestniczący w rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej poparł zarzut kasacji, jednak zmodyfikował jej wniosek, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej (pkt. 3 i 4 wyroku) i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut kasacji został skierowany przeciwko wyrokowi zapadłemu w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396 ze zm.), a wobec tego podlegał przedstawionej poniżej ocenie według wówczas obowiązującego brzmienia przepisów prawa (art. 28 i art. 39 przytoczanej ustawy z dnia 27 września 2013 r.). Zarzut ten okazał się oczywiście zasadny.

Zestawienie daty popełnienia przez M. M. czynów zabronionych (8 września 2013 r.) i daty wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji (29 stycznia 2015 r.) z datą urodzenia oskarżonego (27 września 1993 r.) prowadzi do prostego wniosku, że M. M. był sprawcą młodocianym w rozumieniu art. 115 § 10 k.k. W chwili popełnienia przestępstw nie ukończył bowiem 21 lat (miał lat 19), a w czasie orzekania przez Sąd pierwszej instancji, lat 24 (miał 21 lat). Gdy ponadto uwzględnia się, że przypisane oskarżonemu czyny, zakwalifikowane jako przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. oraz z art. 278 § 1 k.k., są przestępstwami umyślnymi, to nie ulega

wątpliwości, iż skazanie go za te przestępstwa na łączną karę pozbawienia wolności z zastosowaniem, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 2 k.k., warunkowego zawieszenia jej wykonania, obligowało sąd do zastosowania normy wynikającej z przepisu art. 73 § 2 k.k. Z unormowania tego bowiem wynika, że wobec młodocianego sprawcy przestępstwa umyślnego obowiązkowe jest orzeczenie dozoru.

Nieuszanowanie przez Sąd Okręgowy normy obligatoryjnego stosowania – zapewne przez przeoczenie, skoro za podstawę ustalenia okresu próby Sąd ten przyjął art. 70 § 2 k.k. odnoszący się do młodocianego, a przepis art. 73 § 2 k.k. respektował Sąd Rejonowy w zmienionym wyroku – oznacza, że Sąd odwoławczy w rażący sposób naruszył wymienione uregulowanie art. 73 § 2 k.k., jak słusznie podniesiono w skardze kasacyjnej.

Należy też podzielić wyrażony w kasacji pogląd, że opisane uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku – tyle, że nie na jego całość, jak zadeklarował jej autor w *petitum* pisemnej skargi. Zarówno z treści zarzutu kasacyjnego, jak i z jego uzasadnienia wynika jednoznacznie, że kontestowane naruszenie prawa materialnego dotyczyło wyłącznie części wyroku orzekającej o karze łącznej, względem której zastosowano probację wobec młodocianego sprawcy, obarczoną brakiem obligatoryjnego dozoru. Nie można też mieć wątpliwości, że poza zakresem wysuniętego zarzutu kasacyjnego znalazły się inne rozstrzygnięcia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego, zwłaszcza dotyczące wymiaru kary za ciąg przestępstw zakwalifikowany na podstawie art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz utrzymujące w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji w pozostałej części. W efekcie, podnoszone w kasacji uchybienie nie miało, bo mieć nie mogło, wpływu na przytaczane rozstrzygnięcia, natomiast bez wątpienia wywarło istotny, negatywny wpływ na treść wyroku w opisanym na wstępie zakresie (pkt. 3 i 4 wyroku), jako że zastosowanego poddania próbie M. M. w okresie warunkowego zawieszenia wykonania łącznej kary pozbawienia wolności – bez przewidzianego ustawowo zapewnienia mu odpowiedniego wsparcia oraz kontroli ze strony kuratora lub innego podmiotu, nie sposób uznać za w pełni efektywny z perspektywy osiągnięcia celu wdrożenia go do przestrzegania porządku prawnego.

Z powyższych powodów – w celu usunięcia, w ponowionym postępowaniu

odwoławczym, omawianej wady orzeczenia o poddaniu skazanego próbie – za niezbędne należało uznać uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanym powyżej zakresie. Na marginesie tylko wypada zauważyć – co oczywiste – że skasowanie kary łącznej, na którą składają się prawomocnie orzeczone kary jednostkowe, nie oznacza aktualnie ich bezwzględnego wymiaru. Podstawy ku temu nie daje zarówno analiza treści apelacji prokuratora, skierowanej wyłącznie w obronie prawa – tj. art. 91 § 1 k.k. (art. 433 § 1 k.p.k., 434 § 1 k.p.k.), jak i zakaz *reformationis in peius* (art. 443 k.p.k.), a przypomnieć też można, że warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej oznacza, że sąd zastosował tę instytucję także do poszczególnych kar jednostkowych, wymierzonych za zbiegające się przestępstwa (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 14/2001, OSNKW 2002, z. 1-2, poz. 1). Warto również dodać, że powtórne wymierzenie M. M. kary łącznej z warunkowym zawieszeniem wykonania (i poddaniem go dozorowi) pociągnie za sobą konsekwencje opisane w art. 538 § 3 k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

kc